

EM ĐÃ BAY ĐI

Một mẹ già ngồi bên xác con
Trong đêm sâu mặt trời rất rộng
Trong đêm sâu cánh đồng âm mộng
Em bay ngang em cười mênh mang

(Hỡi đôi mắt nhìn ta ái ngại
Hỡi đôi mắt vùi ta ở lại
Hỡi đôi mắt nhìn ta ngây thơ
Hỡi đôi mắt ngủ quên trong mơ)

Ta kéo xác em đi trên đường phố lạ
Một thoáng qua thôi em đã là tro bụi
Một thoáng qua thôi em đã qua đời
Bão tố nào vùi một cánh chim côi

(Hỡi đôi mắt nhìn ta ái ngại
Hỡi đôi mắt vùi ta ở lại
Hỡi đôi mắt nhìn ta ngây thơ
Hỡi đôi mắt ngủ quên trong mơ)

Một người yêu đứng khóc bên mồ
Một rừng hoa tươi giữa chốn khăn xô
Em đã đi đâu chỉ còn màu nắng đại
Hay đã tan thành một chút Hư vô

Em đã đi đâu chỉ còn màu nắng đại
Hay đã tan thành một chút Hư vô

Ngày 7 tháng 11 năm 1983

Đánh trên YouTube:

Em đã bay đi – nhạc Nguyễn Trung – Khê Iêm

Qua Link:

<https://www.youtube.com/watch?v=WHaFZ5fO9EM>

Liều ca – nhạc Nguyễn Trung

Qua Link:

<https://www.youtube.com/watch?v=DNIBWZ2zauY>

Lời nhạc “Em Đã Bay Đi” là lần đầu tiên tôi viết đề nhờ nhạc sĩ Nguyễn Trung phổ thành nhạc. Đó là vào năm 1983, khi cô em gái út của tôi – trong một gia đình có 8 anh chị em – qua đời, khi còn ở tuổi đôi mươi. Sau đó, có thêm vài bài nữa, trong đó có bài *Liều Ca* do ca sĩ Hồng Nhung hát. Vài năm sau, tôi vượt biên. Cho đến 28 năm sau (đầu năm 2021) tôi mới nghe được bài hát *Liều Ca*. Và đến cuối năm, tôi nhờ người hát bài “Em Đã Bay Đi”. Nếu *Liều Ca* chỉ mang tính cách lãng mạn, thì “Em Đã Bay Đi” là câu chuyện thực của đời sống khổ đau. Đó là bản nhạc hiem hoi, lạ nhất so với tất cả những bản nhạc khác. Sinh lão bệnh tử là chuyện bình thường, nhưng cái chết vì tai nạn là điều bất bình thường. Lời nhạc Việt đa số là buồn, nhờ vậy mà gây được nhiều cảm xúc. Nhưng nếu khổ đau thì sẽ đẩy cảm xúc lên tới cùng tận. Điều may mắn là vào trước thập niên 1975s tôi đã hoàn tất xong tập thơ vần điệu Thanh Xuân, nhưng không gửi đăng ở bất cứ tạp chí văn học nào ở thời đó. Và khi người em mất, vẫn còn đầy cảm xúc để viết lời cho nhạc. Cô em, tên thật là Lê Thị Tuyết Lan (hoa lan trắng), có người yêu là thầy dạy học, với dáng vóc nghiêm trang và hiền hậu, tên Huỳnh Hồng Hoàng. Cặp tình yêu, tên Hoàng Lan (hoa lan vàng). Trong cuối bài hát có câu: “Em đã đi đâu chỉ còn màu nắng nhạt”, có nghĩa là “Em đã chia ta với người tình”. Có được một mối tình, là hiem hoi. Nhưng cũng vì vậy mà gây ra khổ đau. Tất cả đều là số phận. Bài thơ “Héo Tàn” tôi viết để nhớ về gia đình, anh em.

HÉO TÀN

*Gửi các nhà phê bình & nghiên cứu Võ Văn Nhơn,
Nguyễn Đức Tùng, Trần Hoài Anh, Phan Nguyên*

Hắn bước vào quá khứ
hắn là quá khứ nơi
căn gác dưới lớp tôn
mái tôn những trưa hè

còn họ đã đi xa xa
rồi mang theo thời niên
thiếu đơn độc lặng câm
của hắn hắn nhớ họ

nắng nóng hắn là nắng
nóng ngời đó hắn là
ngời đó quay lại một
thời niên thiếu chặm trời

nhiều họ và hắn như
giọt mưa tung tóe trên
hè phố và mỗi tia
nước là một ngã đường

bây giờ đã chìm trong
ký ức như chiếc bóng
đậm đặc quanh hiu kéo
dài cho đến khi hắn

đời trần trụi bây giờ
họ ở đâu những người
anh em của hắn hắn
khóc những giọt nước mắt

như hạt bụi bị cuốn
vào cơn bão thời đại
mịt mù sương khói bỏ
lại đằng sau những người

khô bên cạnh mối sầu
thương và quá khứ hắn
bước ra phút giây như
chiếc lá đã héo tàn.

sống trong ngôi nhà nửa
xây tường nửa gác gỗ
bây giờ không còn ai
và ngôi nhà cũng không

Lời Tòa Soạn

"Trước thế chiến thứ I, châu Âu đã có con đại dịch gọi là Cái chết đen, bùng phát tại Ý, bắt nguồn từ Trung quốc hoặc Trung Á (vùng này có Con đường Tơ lụa và có những người dân du mục, từng là điểm trung chuyển hàng hóa giữa Đông Á, Nam Á, Trung Đông và châu Âu.) Trong khoảng cuối thập niên 1320s hoặc 1330s, các thương gia và binh lính đã mang căn bệnh này tới bán đảo Krym (Phía Nam Ukraina) theo con đường tơ lụa. Một số nhà khoa học đưa ra giả thuyết cho rằng đại dịch bùng nổ ở chính khu vực này. Trong cả 2 trường hợp, bệnh dịch đều đã từ Krym lan đi khắp Bắc Âu, Tây Âu và Bắc Phi trong thập niên 1340s. Tổng cộng có khoảng 75 triệu người chết, trong đó 25 – 50 triệu là dân số châu Âu. Như vậy Cái Chết Đen là thủ phạm gây ra cái chết của khoảng 30 – 60% dân số châu Âu. Nhưng dịch bệnh Vũ Hán, cũng bắt nguồn từ Trung quốc rồi phát tại Ý, sau đó lan qua các nước Âu châu. Nhưng ngoài châu Âu, còn lan qua Hoa Kỳ và các nước khác trên thế giới, vì các phương tiện di chuyển hàng không trở thành phổ biến." Trích " Virus Vũ Hán và Vương Vấn Tình Người"

(CAO) ngày 7 tháng 8 năm 2021, CNN đưa tin hơn 4 triệu người trên Thế giới đã chết vì Covid-19, theo dữ liệu từ Đại học Johns Hopkins (Mỹ). Cả thế giới có hơn 185 triệu ca mắc, trong đó trên 170 triệu ca khỏi bệnh. Mỹ là quốc gia có số người chết vì Covid-19 cao nhất với 606.000 người, chiếm 15% tổng số ca tử vong trên toàn cầu, tiếp theo là Brazil và Ấn Độ. Gần đây hơn, đà lây nhiễm đã tăng vọt với biến thể Delta, là biến chủng của virus SARS-CoV-2 (Corona), được phát hiện lần đầu tiên tại Ấn Độ. Vào hôm nay, 15/08/2021 TP/HCM với dân số gần 8.837.544 người và đã có 4.597 người chết từ đầu dịch đến nay. So với dân số Orange county hiện nay là 3.175130 người và đã có 3.279 người chết tính đến ngày 5 tháng 2 năm 2021.

Như vậy số dân TP/HCM hơn gấp đôi dân số Orange County nhưng số người chết tại Orange County bằng với số người chết tại TP/HCM. Khi dịch bệnh bùng phát ở Orange County, tình trạng cũng giống y như TP/HCM hiện nay, và tôi viết bài "Virus Vũ Hán và bi kịch khổ đau" cùng với bản dịch tiếng Anh vào tháng 3 năm 2020.

Bản tiếng Anh được giới học giả người Mỹ và thế giới quan tâm, và đăng trên trang website Ý: Blog di [immagine.poesia.over-blog.it](https://immagine-poesia.over-blog.it): <https://immagine-poesia.over-blog.it/2021/02/the-wu-han-virus-and-the-tragedy-of-suffering-essay-by-khe-iem-vietnam.htm>

Đến khi bệnh dịch bùng phát ở TP/HCM, tôi bất ngờ nghe được giọng đọc của Thảo Huỳnh trên YouTube Phạm Quyên Chi vào ngày 11 tháng 8 năm 2021. Điều này chứng minh, tâm tư của người Việt, dù sống tại phương Đông hay phương Tây cũng như nhau, và cả người Mỹ, Ý ... Đó là nỗi sầu muộn trước cái chết bất thường do con người tạo nên.

Bạn đọc có thể lên YouTube để nghe: "virus vũ hán và bi kịch khổ đau - khế iêm",

Hoặc Link:

https://www.youtube.com/results?search_query=virus+v%C5%A9+h%C3%A1n+v%C3%A0+bi+k%E1%BB%8Bch+kh%E1%BB%95+%C4%91au+-+kh%E1%BA%BF+i%C3%AAm

---

Đây là một số ý kiến của bạn đọc

• *Daniel Edward Duffy*

Dear Khe Iem, thank you so much for the essay. It means so much to hear from a man so devoted to literature in these troubles, when as you say we both withdraw to our homes and reach to humanity. What you have to say in *The Wuhan Virus and Tragedy of Suffering* is at once profound and timely, growing from your lifetime of reading, reflection, and service, and writing, but focusing on new and changing circumstances. Thank you for this communication. Yours truly, Dan

• *Frederick Turner*

This is a beautiful and wise piece of writing. Thank you.

• *Tom Riordan*

Hi, Khe Iem. I enjoyed reading. Thank you, Tom.

• *Carol Compton*

Thank you, Khe Iem

• *Stephen Kalinich*

wonderful .

• *Tan Huynh*

A reflection during our epidemic time. A nice piece.

• *Lidia Chiarelli*

Thanks for these wise words. Your article gives us a new perspective on the world. This is a very interesting philosophical dissertation of the poet Khế Iêm who, starting from the examination of the problem of COVID-19, which in these months is afflicting – without distinction – every country in the world, goes on to analyze the different reactions and behaviors of Western and Eastern countries (mainly due to different cultural backgrounds), then he dwells on the meaning that suffering has in human life, coming to an important conclusion that contains a true principle of wisdom for our human existence, “Life is soil, creativity is a seed, and suffering is fertilizer for the art of being born.”

• *Daniel Edward Duffy*

Thân gửi Khế Iêm, cảm ơn rất nhiều về bài viết, vì được nghe từ một người nhiệt tình với văn học về vấn đề Virus Vũ Hán, như khi anh nói chúng ta vừa ra khỏi chỗ ở, tới với nhân loại. Những gì anh nói về Virus Vũ Hán và Bi kịch Khổ đau thâm thúy và đúng thời khắc, phát triển trong suốt đời anh đọc, phản ánh, giúp ích, và viết, tập trung vào những hoàn cảnh mới lạ và đổi thay. Cảm ơn anh về mối giao tiếp này. Chân thành, Dan.

• *Frederick Turner*

Bài viết rất hay và uyên bác. Cảm ơn.

• *Tom Riordan*

Chào Khế Iêm. Tôi thích thú đọc. Cảm ơn, Tom.

• *Carol Compton*

Cảm ơn, Khế Iêm

• *Stephen Kalinich*

Tuyệt vời.

• *Tan Huynh*

Phản ánh trong thời dịch bệnh. Bài viết hấp dẫn.

• *Lidia Chiarelli*

Cảm ơn những lời lẽ khôn ngoan này. Tựa đề cho chúng ta một viễn cảnh mới về thế giới. Đây là triết luận lý thú của nhà thơ Khế Iêm, khởi đầu từ sự khảo sát vấn đề Covid 19, qua những tháng khổ đau – không phân biệt – các quốc gia trên thế giới, phân tích những phản ứng và hành xử khác nhau giữa Đông và Tây (tùy thuộc vào nền tảng văn hóa khác nhau), sau đó, ông chú tâm tới ý nghĩa khổ đau, vốn có trong đời sống nhân loại, rồi đưa tới kết luận, nguồn gốc đúng thực của sự hiện hữu: “Đời sống là đất đai, sáng tạo là hạt mầm, và khổ đau là màu mỡ cho nghệ thuật sinh ra”.

Italy, April 26 2020

THƠ TIỀN CHIẾN

TTKh

HAI SẮC HOA TI GÔN

Một mùa thu trước, mỗi hoàng hôn
Nhặt cánh hoa rơi chẳng thấy buồn
Nhuộm ánh nắng tà qua mái tóc
Tôi chờ người đến với yêu đương

Người ấy thường hay ngắm lạnh lùng
Dài đường xa vút bóng chiều phong
Và phương trời thăm mờ sương cát
Tay vít dây hoa trắng chạnh lòng

Người ấy thường hay vuốt tóc tôi
Thờ dài trong lúc thấy tôi vui
Bảo rằng: hoa giống như tim vỡ
Anh sợ tình ta cũng vỡ thôi

Thuở đó nào tôi đã hiểu gì
Cánh hoa tan tác của sinh ly
Cho nên cười đáp: Màu hoa trắng
Là chút lòng trong chẳng biến suy

Đâu biết lần đi một lữ làng
Dưới trời đau khổ chết yêu đương
Người xa xăm quá, tôi buồn lắm!
Trong một ngày vui pháo nhuộm đường

Từ đây thu rồi, thu lại thu
Lòng tôi còn giá đến bao giờ
Chồng tôi vẫn biết tôi thương nhớ
Người ấy, cho nên vẫn hững hờ

Tôi vẫn đi bên cạnh cuộc đời
Ái ân lạt lẽo của chồng tôi
Mà từng thu chết, từng thu chết
Vẫn giấu trong tim bóng một người

Buồn quá! Hôm nay xem tiểu thuyết
Thấy ai cũng ví cánh hoa xưa
Nhưng hồng, tựa trái tim tan vỡ
Và đỏ như màu máu thắm pha

Tôi nhớ lời người đã bảo tôi
Một mùa thu trước rất xa xôi
Đến nay tôi hiểu thì tôi đã
Làm lỡ tình duyên cũ mất rồi

Tôi sợ chiều thu phớt nắng mờ
Chiều thu, hoa đỏ rụng chiều thu
Gió về lạnh lẽo, chân mây trắng
Người ấy sang sông đứng ngóng đò

Nếu biết rằng tôi đã lấy chồng
Trời ơi, người ấy có buồn không?
Có thăm nghĩ tới loài hoa vỡ
Tựa trái tim phai, tựa máu hồng

Thâm Tâm

TỔNG BIỆT HÀNH

Đưa người, ta không đưa qua sông,
Sao có tiếng sóng ở trong lòng?
Bóng chiều không thắm, không vàng vọt,
Sao đầy hoàng hôn trong mắt trong?
Đưa người ta chỉ đưa người ấy
Một gã gia đình, một dưng dưng...

– Ly khách! Ly khách! Con đường nhỏ,
Chí nhớn chưa về bàn tay không,
Thì không bao giờ nói trở lại!
Ba năm mẹ già cũng đừng mong!

*

Ta biết người buồn chiều hôm trước:
Bây giờ mùa hạ sen nở nốt,
Một chị, hai chị cũng như sen
Khuyên nốt em trai dòng lệ sót.

Ta biết người buồn sáng hôm nay:
Giời chưa mùa thu, tươi lắm thay,
Em nhỏ ngây thơ đôi mắt biếc
Gói tròn thương tiếc chiếc khăn tay ...

Người đi? Ừ nhỉ, người đi thực!
Mẹ thà coi như chiếc lá bay,
Chị thà coi như là hạt bụi,
Em thà coi như hơi rượu say.

Quách Thoại
TRĂNG THIẾU PHỤ

Đã mấy đêm trường tôi không ngủ
Nằm thao thức nhớ mảnh trăng thu
Đã biết bao lần tôi tự nhủ
Rằng cho tôi chết giữa âm u ...

Cớ sao trăng sáng ngoài kia nhỉ
Làm động tình tôi giữa buổi đêm
Tôi nhắm mắt nằm không dám nghĩ
Sợ nhìn trăng lạnh rớt bên thềm.

Tôi muốn phòng tôi luôn mãi tối
Xin trăng đừng chiếu lướt qua song
Tôi muốn hôn tôi chìm lạc lối
Cho tàn chết hết cả hoài mong.

Cơ khổ cho tôi còn nuôi mộng
Làm đau chấn gối giữa đêm thu
Chỉ tội hôn tôi thêm náo động
Mà thương mà sợ mảnh trăng lu.

Tôi sợ ngày mai trời sẽ sáng
Trăng thu mơ mộng sẽ không còn
Tôi gặp mặt người người đã bán
Cả mùa xuân đẹp thuở sắt son.

Chao ôi! trăng hỡi! trăng thu đẹp
Trăng của lòng tôi hay của ai?
Tôi mở hồn thơ – thôi khó khép
Gửi cả lên trăng tiếng thở dài...

Và cho tôi ngủ cho tôi ngủ
Thao thức làm chi mãi thế này?
Trăng tội tình chi mà ấp ủ
Mảnh lòng thi sĩ quá thơ ngây.

Bởi đâu lệ nhỏ lã trên gối
Tôi thấy cô đơn lạnh lắm rồi
Tôi biết đời tôi e hấp hối
Mà trăng thì sáng tận trên đời.

– Không người thiếu phụ đứng bên tôi.

Nguồn:

1. Phạm Thanh, Thi nhân Việt Nam hiện đại, NXB Sống Mới, 1959
2. Giữa lòng cuộc đời, Tạp chí Văn nghệ xuất bản, Sài Gòn, 1962

Quang Dũng
TÂY TIÊN

Sông Mã xa rồi Tây tiến ơi !
Nhớ về rừng núi, nhớ chơi vơi
Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi
Mường Lát hoa về trong đêm hơi

Đốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm
Heo hút cồn mây, súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao, ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi

Anh bạn dãi dầu không bước nữa
Gục lên súng mũ bỏ quên đời !
Chiều chiều oai linh thác gầm thét
Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

Nhớ ôi Tây tiến cơm lên khói
Mai Châu mùa em thơm nếp xôi
Doanh trại bừng lên hội đuốc hoa
Kia em xiêm áo tự bao giờ

Khèn lên man điệu nàng e ấp
Nhạc về Viên Chăn xây hồn thơ
Người đi Châu Mộc chiều sương ấy
Có thấy hồn lau nẻo bến bờ

Có nhớ dáng người trên độc mộc
Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa
Tây tiến đoàn binh không mọc tóc
Quân xanh màu lá dữ oai hùm

Mắt trừng gửi mộng qua biên giới
Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm
Rải rác biên cương mồ viễn xứ
Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh

áo bào thay chiếu, anh về đất
Sông Mã gầm lên khúc độc hành
Tây tiến người đi không hẹn ước
Đường lên thăm thẳm một chia phôi

*Ai lên Tây tiến mùa xuân ấy
Hồn về Sầm Nứa chẳng về xuôi.
Phù Lưu Chanh, 1948*

* Tây Tiến

Một bài thơ hay về đoàn binh Tây Tiến trong thời kì kháng chiến chống Pháp. Bài thơ là một bức tranh phong cảnh núi rừng Tây Bắc với những gian nan, vất vả và đầy rẫy nguy hiểm. Đồng thời đó cũng là bức tranh chân dung chân thật về người lính Tây Tiến với lòng căm thù giặc yêu nước sâu sắc và lí tưởng sống cao đẹp nhưng cũng hết sức tình nghịch và lãng mạn.

Hoàng Ngọc Biên
HỒNG

mưa trên những bãi cỏ huyền thoại của
tuổi thơ chúng tôi

những hòn sỏi bị tình yêu phản bội
ngày mai
và những chiếc cốc tối mù chờ đợi
trắng kia sẽ
biến mất

một mình lạnh buốt
đêm tôi sống sót

mưa trên những thành phố xưa của
địa ngục tôi
trên những mặt trời buồn của
thiên đường tôi
cuối cùng mưa trên mái nhà xanh
những ngọn đèn cỏ diên

THƠ VÀN ĐIỀU & TỰ DO

Thảo Chi

BUỒN ĐAN MÂY SỢI

Hôm nay trời bỗng buồn thiu
Mưa rơi nhẹ hạt khơi nhiều nhớ nhung
Đóa hoa rủ cánh phai hồng
Mưa làm hiu hắt cõi lòng làm sao

Trên cây tấm lá trĩu sầu
Buồn Đan mây sợi rầu rầu trong thơ
Gió im cây lặng thân thờ
Người thương khuất nẻo mây mờ xa xa...

Buồn trông mấy cội thông già
Hắt hiu ẩm ướt như sa lệ lòng
Bao giờ thơ dứt thương mong
Bãi giờ gió lạnh thổi lồng qua tim

Chiều nay rớt hột mưa mềm
Tương tư còn đứng bên thềm đợi mong
Có ai về phương ấy không
Cho tôi gửi gắm tơ lòng cùng ai

Mưa rơi giọt ngắn giọt dài
Tình thơ tôi cũng u hoài mấy Thu
Chân đời còn bước viễn du
Tình thơ hứa hẹn thiên thu vẫn tình

Lê Giang Trần

ĐÔI KHI

Đôi khi tôi đối diện tôi
Hai người tôi đó toi bờ đá nhau
Một người hỏi khó – tại sao?
Người kia đáp – biết làm sao bây giờ

Đôi khi tìm không phải ta
Của người nào đó ở xa gọi mình
Tình kia lại hiện bóng hình
Rộn trong im lặng, reo triền miên mưa

Đôi khi tôi tiễn biệt tôi
Theo câu tuyên bố của lời biệt ly
Nhìn theo chân bước ra đi
Làm sao có phép ôm ghì lại chân?

(Trích Pha Thơ Vào Biển Gió)

Lý Thừa Nghiệp

VÒNG NGŨ SẮC

Vèo một chuyến giáp vòng ngũ sắc
Về ngôi trên chạng ba cây trâm sóc trắng
Nước vẫn chảy qua cầu
Ta vẫn là ta ngọn lửa xưa
Sao nghe rền mưa gió
Ngó bên kia melbourne
Hạm đội úc châu trúng mùa dâu táo
Đám kangaroos mở tiệc trên ngọn núi thiêng uluru
Ôi trái tim lục địa.

Hỏi huế hỏi thành phố new york
Về cánh rừng nguyệt quế không ngừng bị thăm sát
Giữa chợ hóa chất
Giữa phòng thí nghiệm.

Bỏ túi vài viên ngọc
Vạn pháp chia đều miễn phí
Thì cứ lênh đênh cứ khóc cười
Sữa của mẹ và lịch sử của cha
Dán lên trán mỗi trẻ sơ sinh.

Bạc thánh chưa hề ẩn tích
Kẻ mê khó ngộ
Cây đòn kim hòa thượng từ thông gãy hai
chân
Một chân lơ dang.

Đêm vẫn là đêm trừ tịch
Mẹ đốt từng bó nhang
Treo đồ trời nham thạch.

Huy Tưởng
GIÁC NGỦ MÂY VÀNG

Nằm nghe giấc ngủ mây vàng
Trôi qua ngày xế, vượt ngàn tử sinh
Thăm nhau trong cuộc vong tình
Ngậm ngùi chim hót như kinh triệu hồn
Trăng cầm lệ xuống càn khôn
Ngàn đêm máu chảy vỡ hồn hoa xưa

Phạm Quốc Bảo.
MỜI

Nâng tách trà uống trong mùa đại dịch
mong trôi đi bao cơn khát cuồng mê
để đắng cay cứ trải qua chân thật
mà mát họng đời dịu nắng cuối hè.

Bạn hữu ơi
Đường ta đi đã gần lại quá rồi
Cuộc đời này trải nghiệm biết nao nguôi
Ác tâm kia vẫn khiến ta tiếc nuối...
nhưng cuối cùng xem ra đều biến đổi
riêng con người thành cát bụi hư vô...

Thôi thế thì
Lưu lại chi lời trái tai bạo ngược
cho đường ta đi nhẹ bước phiêu du
lòng ta cũng thanh thản chiều đang xuống
gót chân trần muện nở đóa liên hoa.

14:00 thứ Tư Aug. 19/ 2020.

Khế Iêm
CÔI VẠN CHIỀU

*Tặng Phạm Hoàng Phương Lê,
Hồ Thu Thủy, Nguyễn Thị Loan*

Như thể khoảnh khắc của huyền ảo
Trôi ngoài ngọn nguồn, thân như sương
Ta về xuân khóc bên thềm cửa
Đã biệt lâu rồi. Không cố hương

Đã hết những thời hoa nguyệt thẹn
Đã tan chưa khước mắt buồn xưa
Nhấp môi. Nước chảy trăm dòng nắng
Có thật ngày quanh, bước cỏ thưa

Mặt trời cần một chiếc đò lớn
Có bầy chim bỏ ra biển đông
Có ta long lanh tựa giọt lệ
Rơi hồn nhiên cùng mơ, thong dong

Ta về thóc ấm giao mùa thờ
Uống hết một liều, tro cô liêu
Ô hay tóc gió chưa là khói
Để mở lòng ra cõi vạn chiều.

Hoàng Vũ Thuật
ĐỌC KAFKA

Tôi không phải là thế giới (Vihar Béla)

Tặng Trương Đăng Dung

Trôn chạy thế giới nghiệt ngã
Câm lặng nắm mồ chật hẹp
Dưới vực thăm tình yêu
Em trao hết anh tất cả thuần khiết
Mà thế gian gạt bỏ

Chết miền phục sinh

Phôi thai từ thế giới khác
Em gọi thế – giới – trời – ban – cho

Không có hạnh phúc giống nhau

Không có cay đắng giống nhau
Gương mặt anh và em hai nửa trái đất hợp lại
Đơn lẻ con đau đến mức không hiểu nổi
Ai đã sinh ra ta và ta sinh ra ai
Chỉ tiếng khóc vỡ òa tồn tại
Đứa bé
Rời bụng mẹ bước ra ngoài

Như chiếc lá khan buồn mất ngủ

Trên nhành cây cạn kiệt thân hình
Ta ngủ ngờ u mê ương đại
Thế giới là ai
Và ta nữa là ai?

Phạm Việt Cường

NHỮNG MÙA HOA LỘNG LẦY NỖI
PHAI TÀN

đôi mắt xưa vẫn âm thầm nhỏ lệ
ngó mây trời bay trắng mộng thanh xuân
ngó trở lại một lần tuổi trẻ
hiu hắt nụ cười gió bụi mười năm

đêm bất trắc mở phoi vòm huyết gió
con đường mưa đưa xuống bến đời xa
trao mộng dữ lên bình minh thất vọng
tiếng muôn trùng lấp thè nguyện hôm qua

từng ngày vui trôi qua chiều phố lạnh
nhớ vô cùng thoáng nắng ấm hiên xưa
nhớ tiếng hát đã tan vào hiu quạnh
đã âm vang suốt cõi mộng không ngờ

không kịp hiểu chính lòng mình tan vỡ
để mùa thu thao thức mãi vàng trăng
không thể giữ hương đời trong nắng gió
những mùa hoa lộng lẫy nỗi phai tàn

không kịp nói với nhau một lần -tiếc hận
sông đã chìm vào dặm biển sương bay
và mãi mãi vẫn nhìn nhau im lặng
vẫn nhìn nhau hút mắt bóng chiều phai ...

(Trích *Trôi Đi Cùng Tháng Chạp*, nxb Trinh
Bày, 1993)

Linh Vũ

HỎI TRĂNG

Đêm qua đứng ngắm bóng trăng già
Thấy lá vàng bay gốc cội đa
Chú cuội lom khom ngồi độc ẩm
Tiên ông lững thững hát tình ca
Trần gian phù phiếm ta cô độc
Cõi tạm trầm luân kẻ xót xa
Trăng ở trên cao nào có biết
Ta còn vương lụy giấc Nam kha?

Đức Phổ

ÁO LỤA QUA CẦU

Từ anh mặc lụa qua cầu
hồn anh mấy mảnh nát nhàu, chưa khâu.
Từ anh gió máy hanh hao
bước ra ngại nắng bước vào e mưa!

Tình vừa lọt kẽ tay thừa
trống trơ một khoảng tim thừa thãi. Đau!
Trời còn ngự mie6l ttre6n cao
chẳng hay lòng đất thâm sâu vô chừng!

Em qua cầu mắt rung rung
sóng chao chiếc bóng ra từng gợn. Tan!
Anh vờ tỉnh lật sang trang
thoáng trên mặt giấy có hàng lệ rơi!

Inrasara
KÈ QUÊ HƯƠNG

Những người chị Chakleng
trời lung ngời hết ngày đời
ngời lán cả đêm
những người chị lưng phản
ngời quên lấy chồng
vòm vú teo không biết

Những bà mẹ Hamu Chrauk
đầu đội giành lu rao bán
khấp phố cùng thôn
ngày sang đêm
tiếng rao dội luôn vào giấc mơ
ai ... lu, trã, nôi, trách... khôông...

Những chàng trai Pabblap
chân trần lang bạt
kì hồ *ciet gha harok* lên vai
gánh dọc thế kỉ hai mươi
hiên ngang gánh sang hai một
không lần ngưng nghỉ

Những ông anh của tôi
những bà mẹ của tôi
những người chị của tôi.

(Trích Chuyện 40 Năm ...) nxb Hội Nhà Văn
TP. Hồ Chí Minh, 2006)

Nguyễn Đình Chính
VĨA HÈ 24

em dừng lại (đúng hơn là chùn lại) trên hè nhìn
mi (zê)
Và thế là mi đã nhận được thông điệp của em

thật ra thì thông điệp này chẳng có gì là mới mẻ
nó cũ mềm như cũ mềm tình yêu 8X
thứ tình yêu lấp lánh bao bì
tính toán bao bì
tham lam bao bì (và cũng trắng trợn bao bì)

mi (zê)đành phải lên vào một góc phố
đứng còm rom một mình
đi đâu bây giờ
mua một que kem
và mút
liếm
và lại mút

ngày dài đêm ngắn chảy nhều nhạt
như cuộc tình hoang mang
ngọt ngào phủ lên (chính xác là đã vương vào)
cuộc đời mi
thơm phức
lạnh buốt
và tan chảy
trơ lại trên bàn tay cái que tre
(mút hết liếm hết rồi còn đâu)
u ơ bài hát đao mèo

đáng đời mi (chính là người)

mi (z ê)

chọc chọc

*(Trích “Chọc Chọc”, nxb Tân Hình Thức Publishing
Club, Hà Nội, 2010)*

THƠ TÂN HÌNH THỨC VIỆT

Hường Thanh
NGƯỜI ĐÀN ÔNG SAY

Ông ta tạo ra
sự hỗn độn của
mình và ông ấy
cũng tạo ra một

đám đông không bao
giờ đổi thay được
từ đám đông này
sang đám đông khác

từ vòng tròn nước
lan sang vòng tròn
nước khác mặt khác
ông ấy tạo ra

sự khát sống trong
cái hỗn độn ở
đó một gã thanh
niên kia đã xô

đẩy ông ta và
gã thanh niên này
cũng bị xô đẩy
từ gã thanh niên

khác và từ đó
chỉ có cậu nhóc
chơi lego ngồi
đây lấp ghép lại.

Nguyễn Ngọc Trìu
KHI NGÀY XƯA ĐÃ NGẤM

Không ít lần tôi đành lối hẹn
với sum vầy sau năm tháng chia
xa đặng đặng có ai biết ai
biết vì tôi sợ sum vầy nào

cũng đến lúc phải chia tay khi
men đã ngấm cả ngày xưa đã
ngấm, cả ngày xưa đã ngấm tạm
biệt nhau lúc ấy chẳng dễ gì

Vốn lơ ngơ chả biết chọn lúc
ra về tôi cứ ngồi nhìn cứ
ngồi nhìn mãi mỗi người trôi mỗi
người trôi một nẻo nhớ có lần

trót nhờ xe tôi đành lẽ chia
tay tạm biệt tạm biệt khi cuộc
vui mới chỉ quá nửa chừng về
đến nhà đứng ngồi đứng ngồi đứng

ngồi cả tháng chưa yên...

8-2017

Phạm Quyên Chi
PÊTRO

Khi Pêtro lặn xuống sâu
Ánh mặt trời không thể
Chiếu xuống lòng đại dương
Pêtro nghĩ ánh sáng xuyên
Ngược được đáy nước anh
Rẽ ra cảnh tượng kinh
Hoàng những người ở phía
Sau họ đã dần lịm
Chìm trong nỗi huyền tưởng

Pêtro lần đầu tiên thấy
Sợ hãi từng giấc mơ
Xoáy tít cách xa mặt
Trời ngỗ ngàng không lẽ
Anh phải tỉnh thêm lần
Nửa dưới lớp nước ám
Ảnh không thể chịu nổi
Cuộc đấu tranh kì lạ

Pêtro cuối cùng tin vào
Điều mình tin là thực
Đột ngột xác mình cái
Chết đột ngột của mình
Đang diễn ra khi anh
Lặn xuống sâu mà không
Chiếc vòng hoa viếng nào!

Trần Văn Quyết

NHƯ MỘT CHUYẾN XE

Như trong một chuyến xe như
trong một cuộc hành trình như trong cuộc
đời có duyên mới gặp nhau
thế nên tôi gặp em người con gái
xinh rất xinh nụ cười hiền
môi hồng đào mắt trong veo như gió
áo dài tím bay mơ màng
ngập chìm lối đi vào thiên thai đi
vào hôn đêm thương yêu mong
manh là người em đoan trang dịu hiền
tôi người đa đoan giang hồ
nhịp đời cứ trôi theo hạt bụi từng
giờ phút giây từng sát na
thấy đó rồi mất đó có chi đâu
huông chi cuộc đời cứ trôi
theo từng sát na cuốn theo em đi
thôi thì biết làm sao em
oi thôi thì gặp nhau là vui thì
cứ vui cứ nhìn nhau cười
cho đời bớt nhọc nhằn theo tháng năm

Trần Hoàng Vy

TIẾNG QUẠ XXX

Tiếng quạ buổi sáng khàn đục
thức dậy bầy chó hoang lên
tiếng sủa, líu ríu bầy chim
sẽ trên vỉa hè lục lọi

bên gối người vô gia cư
đang mơ giấc mơ đại tiệc
rượu thừa mứa, thức ăn thừa
mứa, vung vãi, tràn ngập mặt

bàn, cạnh con chó cung trùng
thực. Người chủ làm đám đưa
tang, kẻ vô gia cư cầm
kèn, bày quạ theo khóc mướn
nghe náo cả lòng, bày sê...

Vương Ngọc Minh

BỮA SÁNG

Bữa sáng của nhà ta
là bữa đêm của anh,
nhưng anh chẳng bao giờ
ăn đêm, giờ này đêm

anh còn thức không? sao
không? thức để cày, để
kiếm ăn mà, thế sao
không ăn? ăn sao được?

thời gian đâu mà ăn?
thế anh có ăn sáng
không? không. sáng buồn ngủ
díp mắt, nghĩ gì đến

ăn uống đâu. thế là
đêm không ăn, sáng cũng
không ăn. Ừ, đêm không
ăn, sáng cũng không ăn.

giờ về đây rồi thì
ăn đi. không, chẳng ăn
được, giờ này bên kia
còn đang là đêm, còn

đang cây bỏ cha. thế
lúc nào ăn? chẳng biết
nữa. thôi kệ đi, bên
này cũng như bên kia,

lúc nào muốn ăn thì
ăn, bữa sáng bữa trưa
bữa tối, lúc nào đói
thì ăn, như cái xe

hết dầu thì đổ dầu
vô mà thôi.

24 08 19

Xuân Thủy

GỬI ĐẾN NGƯỜI CHA BẠN VỪA MẮT

Đêm qua con đã khóc đủ nhiều chưa
Đủ hết những câu chuyện của khổ đau
Những ngày cha còn sống trên thế gian
Đề giờ đây con có thể sống với

Những người đàn bà đã làm cha đau
Những vết thương còn lại đã ngủ yên
Những người đàn bà không còn khóc lóc
Nhưng họ vẫn yếu mềm và nông cạn

Vì vết thương còn lại đã ngủ yên
Dưới những bông hoa được ném xuống huyết
Mộ kia không có chút màu ánh sáng
Thì làm sao bông hoa ý nghĩa gì

Bây ngày sau linh hồn cha đi khuất
Tha thứ cho hết thấy thế gian những
Người đàn bà yếu mềm và nông cạn
Đã làm cha đau đớn và không thể

Như đoá hoa kia dưới ánh sáng này
Thêm một lần nữa những khổ đau cha
Đã cất đi đã cất đi để con
Nhẹ bước những ngày còn lại bên những

Người đàn bà yếu mềm và nông cạn...
Những bông hoa có thể sống nơi thẳm
Sâu tăm tối hay khi con thiếp đi
Đã là một thế giới khác nơi chỉ

Còn có tình yêu...

Xuân Thủy 9.5.2021

Hồ Đăng Thanh Ngọc
BÀI THƠ CỦA MỘT NHÀ THƠ

hôm qua nhà thơ làm bài thơ
trong lửa rồi đem chôn dưới vực
sâu/ bài thơ về màu của đoá
hoa làm trái tim nhà thơ rướm

máu/ bài thơ về những chiếc lông
ngỗng màu tối trong những ngày xa
nhau, những chiếc lông sáng màu trở
lại khi người đàn ông trở về,

song con ngỗng đã chết/ bài thơ
về sợi tóc của cây dương liễu
được bàn tay tình yêu ve vuốt/
bài thơ về một cặp tình nhân

ôm nhau trong lúc nhảm tính về
hóa đơn bữa tối trên bàn ăn
nơi một quán vắng/ bài thơ về
người phụ nữ đội ô đi trong

nắng chiều của ngày tận thế/ bài
thơ về vẻ đẹp của trái đất
này sẽ là niềm cay đắng/ bài
thơ của những đón đau về những

mắt mát đất đai/ bài thơ về
những linh hồn không còn hát nữa
dù đêm trăng rất sáng... Những bài
thơ là sự bất lực của người

pháp. Tuy nhiên những bài thơ ngày
một bị rỏ rúng, trong khi nụ
hôn chân thật ngày một hiếm hoi

Ái Vân
ĐỀ GIÓ CUỐN ĐI
Tự truyện

Sách dày 336 trang, do Hội Nhà Văn nhà xuất bản năm 2016, gồm 17 chương được đặt tên: *Ba Má, Ông Bà Ngoại, Cuối Thời Vàng Bóng, Đại Gia Đình, Theo Nghiệp Má, Lên Mười, Gánh Hát Tuổi Thơ, Chiến Tranh, Học Trường Nhạc, Khu Nhà 36-38 Phố Huế, Năm 1975, Ca Hát Thời Bao Cấp, Nhạc Nhẹ, Tình Duyên, Vượt Biên, Quê Người, Vĩ Thanh.*

Cũng như mọi người, tôi biết ca sĩ Ái Vân, nhưng không quen. Vào tháng 1/2021, bất ngờ tôi nhận được bản ký tặng cuốn “Tự Truyện Đề Gió Cuốn Đi” và gửi tới tận nhà. Trong tờ *Báo Giấy* số 66, vào tháng 6 năm 2021, có đoạn: “Bản nhạc *Liễu Ca*, lời do tôi viết vào thập niên 1980s, nhạc do nhạc sĩ Nguyễn Trung soạn. Sau đó, tôi vượt biên, còn nhạc sĩ thì ở lại. Cách biệt 40 năm sau, gặp lại, anh cho biết, “bản nhạc *Liễu Ca* được nữ danh ca Hồng Nhung hát, với sự hòa âm của nhạc sĩ Bảo Chân, vào năm 2001, và đưa lên YouTube từ Jul 12, 2013.” Quen biết 2 danh ca với cái duyên lạ trong đời, dù rằng tôi chưa hề gặp mặt..

Ca sĩ Ái Vân sinh ra trong một gia đình nghệ sĩ nổi tiếng, đặc biệt là nghệ sĩ Ái Liên, mẹ của ca sĩ Ái Vân và Ái Xuân. Cả ba đều nổi tiếng một thời. Nghệ sĩ Ái Liên đa tài, vừa là ca sĩ vừa là kịch sĩ, nghệ sĩ cải lương. Còn người cha của ca sĩ Ái Vân thuộc gia đình tư sản kinh doanh bất động sản. Ca sĩ Ái Vân sinh sau ngày Giải phóng Thủ đô 20 ngày, đất nước chia hai, nên không thể di cư vào Nam. Tuổi thơ, ca sĩ Ái Vân có một thời thơ mộng, may mắn, trở thành một danh ca khi tới tuổi trưởng thành. Đến năm 27 tuổi được giải thưởng “Grand Prix” trong buổi liên hoan ca nhạc nhẹ quốc tế ở Dresden, Đông Đức. Về tình duyên, ca sĩ Ái Vân có 3 mối tình. Con người, nếu có tình yêu quá là may mắn. Thời truyền thống, vợ chồng lấy nhau đều phải qua mai mối. Nhưng tình yêu đều chỉ là mộng tưởng. Nếu có tình yêu thì đừng kết hôn, vì khi thành vợ chồng thì tình yêu sẽ mất. Hạnh phúc hay tình yêu chỉ xảy ra trong thoáng chốc, còn khổ đau thì triền miên. Nhà bói toán xem tử vi cho ca sĩ, nói rằng: “Nếu lấy chồng ở tuổi canh dần năm 1950, nếu không ly dị, sẽ bệnh chết.”

Hai người chồng đầu tiên phải ly dị, nhưng người chồng thứ ba, cũng sinh vào cuối năm 1950 nhưng lại bước sang năm Tân Mão. Vì thế, ca sĩ Ái Vân, cuối cùng, cũng có cuộc đời hạnh phúc – hiếm hoi trong giới nghệ sĩ – với một nhà khoa học có tài, hiền hòa, luôn bảo vệ và lo chăm sóc vợ con.

Trước năm 1975, ở miền Nam, danh ca vượt thời gian Thái Thanh, nhạc sĩ Phạm Đình Chương, nhạc sĩ Trúc Phương đều ly dị và sống cô độc đến hết đời. Sau 1975, đất nước thống nhất, nữ danh ca Hồng Nhung cũng vậy, ly dị rồi sống một mình với con. Nhờ thế mà họ đã có những sự nghiệp để đời.

Còn thế giới Phương Tây thì sao?

Louise Glück, nhà thơ Mỹ, sinh năm 1943 tại New York và sống ở Cambridge, Massachusetts. Bà là giáo sư tiếng Anh tại Đại học Yale, New Haven, Connecticut. Bà đã nhận được một số giải thưởng danh giá, trong đó có Giải thưởng Pulitzer (1993) và Giải thưởng Sách quốc gia (2014). Giải Nobel Văn học năm 2020 được trao cho bà, “với giọng thơ không thể nhầm lẫn và vẻ đẹp khắc khổ của bà làm cho sự sống riêng lẻ trở nên phổ biến”. Trong đời sống hôn nhân,

bà ly dị với người chồng, Charles Hertz Jr., vào năm 1967. Đến năm 1977 bà kết hôn với John Dranow, và ly dị vào năm 1996. Cuộc đời ngẫm lại, càng nổi tiếng lại càng khổ đau.

Trong cuốn tiểu thuyết “Mối tình của chàng nhạc sĩ” của nhà tiểu thuyết Herman Hess, ông viết: “Một nghệ sĩ thực thụ phải là kẻ bất hạnh.” Hermann Hesse (1877 – 1962) là một nhà thơ, nhà văn và họa sĩ người Đức. Năm 1946 ông được tặng Giải Nobel Văn học. Khi Chiến tranh thế giới thứ nhất bùng nổ, ông được cử chăm sóc tù binh cho Đại sứ quán. Vào năm 1919, khi trở về với cuộc sống dân sự cuộc hôn nhân tan vỡ. Năm 1923 ông cưới người yêu là Ruth Wenger, con gái của nữ văn hào người Thụy Sĩ Lisa Wenger. Cuộc hôn nhân thất bại ngay từ đầu. Năm 1931, ông kết hôn lần thứ ba với Ninon Dilbin.

*

Ca sĩ Ái Vân không phải nhà văn, nhưng “Tự Truyện ĐỂ Gió Cuốn Đi” với cách hành văn giản dị, lời cuốn người đọc, kể về những sinh hoạt bình thường nhưng không bình thường, vì đây là cuộc đời của một nghệ sĩ nổi tiếng. Người kể, có một ký ức rõ ràng, đến nỗi, người đọc như nghe những gì xảy ra ở thời quá khứ, mà chừng như vừa xảy ra trong hiện tại. Cuộc đời ngẫm lại, mỗi người đều có một số mệnh, muôn hình vạn trạng, không ai giống nhau.

Trong một bài viết, tôi có đoạn kết: “Con người sinh ra đã là may mắn, hạnh phúc hay khổ đau cũng chỉ là vô thường, hoại diệt, đến rồi đi. Nhưng nếu không nhờ có vô thường thì làm sao chúng ta buông bỏ được cái ngã, để nhận ra, ‘cuộc sống là đất đai, sáng tạo là hạt mầm, và khổ đau là màu mỡ cho nghệ thuật sinh ra’. Nghiệm về khổ đau giúp chúng ta nhận thức được vị trí chính mình và mọi thứ chung quanh, không thể tách lìa, dù là bi kịch, cũng cứ coi như không có. Thế thôi.”

THIỆU PHỤ

*Gửi các ca sĩ Ái Vân, Hồng Nhung &
Thu Vàng*

tóc

rối bời mắt
ngai

ngái gương lược
bàn và ghế tựa

soi sắc xanh vàng ấm

tình cảm

nén lại ngoài cửa ngoài

YOUNG WOMAN

*For singers Ái Vân, Hồng Nhung &
Thu Vàng*

hair

tangled; eyes
drowsy

mirror, comb
dressing table and chair

illuminating warm (rays of) blues and golds

feelings of falling in love

suppressed from beyond the front door

* Bản tiếng Anh được dịch qua tiếng Ý, đăng trên website Y, Image-poesie:
<https://image-poesie.over-blog.com/2020/07/young-woman-poeme-par-khe-iem-viet-nam-traduction-et-image-par-lidia-chiarelli-avec-une-lettre-par-gina-nguyen.html>

THÔNG TIN

Sự Kiện Đọc Thơ và Ca Nhạc Đặc Biệt của Nhà Thơ Danh Dự ở California để Kỷ Niệm Cộng Đồng Người Việt thuộc Quận Cam: Chủ nhật, ngày 20 tháng 11 tại Irvine.

- Vai chính bao gồm Dana Gioia, Người đoạt giải Nhà thơ California; Duc Le (Khe Iem), nhà thơ và dịch giả; và Tina Huỳnh, nhạc sĩ.
- Ngày 26 tháng 10 năm 2016.

Tham gia cùng Nhà thơ California Laureate Dana Gioia tại Irvine vào Chủ Nhật, ngày 20 tháng 11, với sự kiện thơ ca đặc biệt kỷ niệm Cộng đồng người Việt tại Quận Cam và những thành tựu trong nghệ thuật. Buổi đọc thơ tự do với các bài thơ bằng tiếng Anh và tiếng Việt của Dana Gioia và Duc Le & nhạc sống của Tina Huỳnh. Đây là lần đầu tiên Dana Gioia xuất hiện tại Quận Cam trong khuôn khổ chuyên lưu diễn 58 Hạt California với danh nghĩa nhà thơ Danh dự Tiểu bang California.

Chi tiết sự kiện

ĐIỀU GI: Đọc thơ Dana Gioia bằng tiếng Anh và tiếng Việt & nhạc

KHI NÀO: Chủ Nhật, ngày 20 tháng 11 lúc 2:30 chiều

Ở ĐÂU: Thư viện Irvine Katie Wheeler, 13109 Old Myford Road, Irvine, CA 92602

THÔNG TIN BỔ SUNG: Đây là buổi đọc thơ ai cũng có thể tham dự. Truy cập www.capoet-laureate.net để biết thêm về Nhà thơ Danh Dự California, Dana Gioia.

Được trình bày với sự hợp tác của Hội đồng Nghệ thuật California, Trung tâm Sách California và Thư viện tiểu bang California. Tổ chức bởi Thư viện Irvine Katie Wheeler.

Giới thiệu các nghệ sĩ

Dana Gioia là Nhà thơ đoạt Giải Danh dự tiểu bang California. Được Thống đốc Jerry Brown bổ nhiệm vào tháng 12 năm 2015, ông đóng vai trò là người ủng hộ tiểu bang cho thơ và văn trong các thư viện, lớp học và phòng họp trên khắp California. Một nhà thơ từng đoạt giải thưởng, Gioia là tác giả của *Thơ Có Thể Quan Trọng?*, được ghi nhận đã giúp làm sống lại vai trò thơ ca trong đời sống công chúng Hoa Kỳ. Ông cũng là cựu Chủ tịch Quỹ Quốc gia về

Nghệ thuật, nơi ông quán quân về giáo dục nghệ thuật. Với tư cách là người đoạt giải tiểu bang, Gioia làm việc để truyền cảm hứng cho thế hệ nhà văn mới và tôn vinh di sản văn học vĩ đại của California. Để biết thêm thông tin, hãy truy cập www.capoetlaureate.net. (Hình trên bên trái.)

Tina Huỳnh là một nhà giáo dục âm nhạc với 15 năm kinh nghiệm trong việc giảng dạy hợp xướng và nhạc cụ ở các cơ sở công, tư và phòng thu. Là nghiên cứu sinh tiến sĩ tại Trường Âm nhạc USC's Thornton, cô đã hoàn thành luận văn thạc sĩ của mình bằng cách biên soạn cuốn sách *Bài hát cho trẻ em Việt Nam*, dựa trên các bài hát thiếu nhi và dân ca mà cô sưu tầm được từ cộng đồng người Việt ở Quận Cam. Cô là một nghệ sĩ hòa tấu cấp độ buổi hòa nhạc. Cô vừa giới thiệu sự kiện vừa thổi sáo để kèm theo bài đọc.

Duc Le, bút danh là Khế Iêm, sinh năm 1947 tại Việt Nam và di cư sang Mỹ năm 1990. Ông là người sáng lập và chủ bút *Tạp chí Thơ* Việt Nam. Duc Le đã là người đổi mới thơ Việt ở cả Hoa Kỳ và quê hương của ông. Ông là người lãnh đạo Chủ nghĩa Tân hình thức Việt và đưa thể thơ Không vần tiếng Anh vào tiếng Việt. Ông cũng là người tích cực dịch thơ Mỹ sang tiếng Việt và là người thúc đẩy giao lưu văn học giữa hai quốc gia.

*

Nhiệm vụ của Hội đồng Nghệ thuật California, một cơ quan của tiểu bang, là thúc đẩy California thông qua nghệ thuật và sự sáng tạo. Hội đồng cam kết xây dựng ý chí và nguồn lực của công chúng cho nghệ thuật; khuyến khích các sáng kiến nghệ thuật có thể tiếp cận phản ánh sự đóng góp từ tất cả các nhóm dân cư đa dạng của California; phục vụ như một nhà lãnh đạo tư tưởng và nghệ thuật; và cung cấp các chương trình và dịch vụ hiệu quả và phù hợp.

Các thành viên của Hội đồng Nghệ thuật California bao gồm: Chủ tịch Donn K. Harris, Phó Chủ tịch Nashormeh Lindo, Larry Baza, Phoebe Beasley, Christopher Coppola, Juan Devis, Kathleen Gallegos, Jaime Galli, Louise McGuinness, Steven Oliver, và Rosalind Wyman.

Tim hiểu thêm tại www.arts.ca.gov.

Caitlin Fitzwater

916-324-6617

caitlin.fitzwater@arts.ca.gov

KHẾ IÊM VỚI CON ĐƯỜNG THƠ

Những ai từng đọc thơ Khê Iêm, từng dõi theo hành trình thơ của ông, hẳn sẽ “đồng thuận” với các nhà phê bình Trần Hoài Anh, Văn Giá, Đỗ Quyên, Nguyễn Vy Khanh.

Nếu như Trần Hoài Anh cho rằng Khê Iêm “khao khát cách mạng trong tư duy thơ” thì, Văn Giá gọi ông là “tín đồ tận tụy của tôn giáo thơ”.

Nếu như Đỗ Quyên đánh giá Khê Iêm là “một nhà lập thuyết thi ca Việt Nam đặc sắc giữa thế giới” thì với Nguyễn Vy Khanh, đọc Khê Iêm là “chứng giám cho cuộc dẫn thân vào thi ca”. Và, thật tự nhiên, khi Frederick Feirstein đặt hy vọng vào nhà thơ này: “Tôi trông chờ ở Khê Iêm, như một nhà thơ đầy tính sáng tạo độc đáo, sẽ có thể tìm ra một phương thức biểu đạt mới, và có lẽ sẽ mở rộng những gì mà ông và những người đi theo ông đang thể hiện”.

Khê Iêm đã kết thúc một chặng đường thơ dài dặc, đầy thách thức, đầy biến cố với Con đường thơ được in song ngữ, do Nhà xuất bản *Đà Nẵng* và *Domino* ấn hành vào mùa thu năm 2021 này.

Văn Việt xin giới thiệu cùng bạn đọc hai bài phê bình thơ Khê Iêm của Nguyễn Vy Khanh, Frederick Feirstein và một số bài thơ của ông trong ba phần Thanh xuân, Dấu quê và Thơ khác. Xin chúc mừng nhà thơ Khê Iêm.

VĂN VIỆT